

Interview met gedeputeerde Johan van den Hout
(Noord-Brabant)

Decentralisatie van natuurbeleid

FOTO: LEX BROERE

Met een aantal grote decentralisaties in het sociale domein op til is het interessant te kijken naar een andere recente decentralisatie: die van het natuurbeleid van het Rijk naar de provincies. Ook hier was bezuiniging op de rijksbegroting het voornaamste motief. Wat valt hiervan te leren? Stadswerk magazine bevroeg Johan van den Hout, gedeputeerde Natuur, Milieu en Handhaving van de provincie Noord-Brabant.

Wat heeft het Rijk precies overgedragen en wanneer was dat?

Het Rijk heeft al het natuurbeleid aan de provincies overgedragen, zowel de aankoop als het beheer van natuurgebieden. In eerste instantie zou het agrarisch natuurbeheer bij het Rijk blijven, maar ook dat is aan de provincies overgedragen. Dit alles

heeft in 2011 en een klein stukje van 2012 zijn beslag gekregen.

Hoe ging die overdracht in zijn werk?

Het was eigenlijk niet zozeer een overdracht; het Rijk zei gewoon: 'Wij doen het niet meer'. Het was geen verzoek aan de provincies om het over te nemen,

maar een mandaat. Het Rijk heeft het natuurbeleid echt over de schutting gegooid. We kregen bovendien veel minder budget om het uit te voeren. Op het budget voor de aankoop en de inrichting van nieuwe gronden werd 60 procent gekort, op de beheermiddelen werd een derde gekort.

‘Zorg dat je op tijd begint met het aanpassen van de organisatie’

Wat zijn tot dusver de ervaringen met deze nieuwe provinciale taken?

We proberen er het beste van te maken met de middelen die ons ter beschikking staan. In Noord-Brabant is de klap iets minder hard aangekomen dan in veel andere provincies omdat we eigen geld konden inzetten dankzij de verkoop van Essent. Van deze ‘Essent-gelden’, in totaal 240 miljoen euro, financieren we de aankoop en inrichting van 3.000 hectare provinciale Ecologische Hoofdstructuur (EHS), 700 kilometer ecologische verbindingzones en 5.600 hectare inrichting van Rijks-EHS. We laten bovendien natuurorganisaties voor 15 procent meebetalen, waar vroeger het Rijk de gronden gratis overdroeg. Bovendien proberen we de plannen zo vorm te geven dat ze ook voldoen aan de doelstellingen van land- en tuinbouworganisaties, waterschappen en andere maatschappelijke partners, zodat die ook kunnen participeren. We noemen dat ‘de ondernemende EHS’.

Het beheer van bestaande natuurgebieden gebeurt met reguliere middelen uit de provincie. We voeren het soberder en kosteneffectiever uit dan voorheen door het Rijk gebeurde, maar ook dan is het budget dat we daarvoor vanuit het Rijk krijgen onvoldoende. We passen onze natuurambities dan ook aan. Noord-Brabant is niettemin de enige provincie die van meet af aan heeft gezegd de hele, oorspronkelijk bedoelde EHS, te realiseren. In Overijssel bijvoorbeeld is circa 8.000 hectare te ontwikkelen natuurgebied van de

kaart gehaald omdat de aankoop niet door de provincie te betalen was. De laatste tijd zie je wel overal in den lande initiatieven ontstaan om op een andere manier toch nieuwe natuur aan te leggen die aanvankelijk buiten de boot viel.

Wat is al met al uw oordeel tot nog toe over deze decentralisatie?

We doen wat we kunnen, maar het is wel duidelijk dat deze taken op termijn niet voor dit geld zijn uit te voeren. In 2016 komt er een evaluatie met de rijksoverheid, we zullen daar duidelijk maken dat we het op deze manier niet redden.

Wat zijn naar uw mening legitieme redenen om rijstaken naar provincies of gemeenten over te dragen?

Ik denk dat het makkelijker is om mensen en organisaties betrokken te laten zijn wanneer beleid lokaal of regionaal wordt uitgevoerd. Den Haag is voor veel mensen ver weg. De decentralisatie van de jeugdzorg die nu gaande is, is daar een goed voorbeeld van.

Wat zou u andere gemeenten en provincies willen meegeven die binnenkort rijstaken gaan uitvoeren?

Zorg dat je op tijd begint. Bij de decentralisaties die er nu aankomen, zie je dat niet iedereen zich op tijd heeft gerealiseerd wat er op hen af komt en hoe de organisatie daarop moet worden aangepast. Ik denk dat decentralisatie kostenbesparend kan werken, maar alleen als ook tijdig de nodige actie wordt ondernomen. Doe je dat niet, dan haal je de bezuinigingstaakstelling niet, en zit je als lokale of regionale overheid met een probleem en dan kun je niet de zorg aan burgers bieden waar ze recht op hebben. ●

▲ Johan van den Hout: ‘Het Rijk heeft het natuurbeleid echt over de schutting gegooid.’

WEBSITE

www.brabant.nl/natuur